

De estas contiendas han nacido los «Talleres y Panaderías Colectivas», cuyos centros funcionan bajo la dirección de la «Federación Local».

En pocas palabras: Según podrá apreciarse por el precedente estado-balance, Reus, en general y su masa social, en particular, sigue las mismas huellas progresivas, y sufre, en relación, las mismas consecuencias que otros pueblos que forman parte de otras naciones mucho más poderosas que España, dentro del concierto productor.

La serenidad de juicio, el amor á lo justo, el cariño al desvalido, el desprecio al egoísmo y el

respeto al prójimo; sirvan de base, tiento y equidad á quienes pueden y deben iluminar los senderos del «Derecho» y el «Deber» que todos, absolutamente todos, venimos obligados á perseguir, si no queremos renegar del dictado de humanos.

¡No volvamos la vista hacia la espalda como no sea para hacer bien!

Pasó ya el año 1901, veamos de qué modo y de qué manera dignificamos el de 1902.

El problema es árduo, para tal empresa tal voluntad.

Jaime Sardá y Ferrán.

BALANS DEL ANY

Any fecond en aconteixements haurá sigut el que acaba de finir, en aqueix any passat, el moviment artístich, sobre tot el musical, ha tingut veritable importancia, contribuhint en gran manera á depurar el gust del públich la visita de diferents mestres alemanys, y sobre tot els tres memorables concerts de la Filarmónica de Berlín, que per nosaltres fou com una revelació de lo que deu esser una bona orquesta.

En el Liceu tinguérem la temporada passada com á novetats el Siegfried de Wagner, Hänsel und Gretel del Humperdinck, y l'Iris de Mascagni; además se feu la *reprisse* de la Walkiria, també de Wagner.

Tant el Siegfried com la Walkiria, obtingueren una execució que no s'acostava de molt á la que requereix la grandiositat de las obras de Wagner, am tot, encar que fora de desitjar bon tros més de respecte en vers ditas obras pels encarregats de donarlas á conéixer al públich, es digne d'encomi la empresa que sent veritables sacrificis s'ha imposat la tasca de fer que al menys tinguém una idea, tan sols sigui aproximada, de las inmensas bellas que s'hi atresoran.

Hänsel und Gretel, es una obra que sens arribar á las sublimitats de las de Wagner, está encaixada perfectament dins de las teorías wagnerianas, essent tota ella una filigrana, notantshi desseguida'l profund coneixement que de la polifonia té son autor Humperdinck. La execució d'aqueixa obra si be deficient com ho acostuman á esser totas las del Liceu, no arriba á tenir las llastimosas proporcions de las anteriors, es cert per aixó que las dificultats de tota mena son moltas menos que en las de Wagner. La *mise en scene* fou una completa equivocació en el somni dels nois.

Del Iris de Mascagni, casi val més no parlarne y deixar-lo que dormi la son dels que no han fet cap mal á ningú; ja quand la varen estrenar el públich s'encarregá de ferli els funerals.

Aqueix any, fins are, com á novetat, han donat «El

Cap-vespre dels Deus», última part de la tetralogía «L'anell del Nibelung» de Wagner. *Repetint lo que hem dit respecte á la «Walkiria» y al «Siegfried»*, haurém acabat nostra tasca. Tot aixó es lo referent al moviment líric teatral puig crech que ni val la pena de mencionar una companyia d'ópera barata que actuá al Teatre de Novetats, si no fos pera fer notar l'atreviment que tingueren de profanar el «Joseph» de Mehul.

Lo més important que á Barcelona's fa musicalment son els concerts, y d'aqueixos no hi ha cap dupte que una gran part corresponen á la Filarmónica d'en Crickboon, puig que á més dels concerts dirigits per ell mateix, organisá aquell memorable en el que en Weingartner ens feu sentir la Quinta Simphonía de Beethoven d'aquella manera tan colossal. Además foren importantíssimas las sessions en que hi prengué part el notable pianista Mr. Raoul Pugno, sobre la que deixá inesborrable recort en l'ànim de tots els que hi assistiren, y que fou aquella en la que els dos eminents artistas feren prodigis executant la célebre Sonata á Kreutzer. Además devém citar els concerts en els que s'hi presentaren á nostre públich Mad. Bathori (soprano) y'l conegut tenor Emile Eugel.

A can Parés hi tingueren lloch tres concerts, que podríam dir que tenian un cert caràcter d'intimitat, y en els que d'una manera inimitable la Sra. Pichot de Gay ens feu conéixer gran nombre de cansons populars francesas y catalanas, además d'alguna composició d'autors clàssichs y de la moderna escola francesa.

Durant la temporada de quaresma en el Liceu s'hi donaren deu concerts per la orquesta de dit teatre baix la direcció d'en Nicolau y l'Orfeó Catalá.

El clou d'aqueixos concerts fou la vinguda del célebre mestre compositor y director Richard Strauss, donantnos á conéixer las sevas dugas grans obras simphónicas «Una vida d'Héroee» y las «Entremaliaduras de Till Eulenspiegel», essent de lo millor que en música s'ha produhit aqueixos últims temps. Tam-

bé'ns feu conéixer una composició choral, «Cap al vespre», composició hermosíssima y plena de dificultats que l'Orfeó Catalá vencé brillantment, guanyantse l'aplauso del notable compositor, qui felicitá á son jove director el mestre Millet.

Dos concerts han donat aqueix any passat els joves senyors Casals y Bäuer; inútil es dir que tots dos foren dos nous triomfs que poden afegir á la llarga série dels que han obtingut per tot ahont s'han presentat.

L'Orfeó Catalá tampoch ha estat inactiu, al contrari, que ha trevallat y forsa en pro del Art y en be de la Patria. La triomfal execució que acaba de fer al Mitj-día de Fransa es una prova evident de lo que val aqueixa institució gloria, de la nostra terra, y de la manera com s'aprecian al extranjer las manifestacions de la nostra cultura, puig aixís s'haurán pogut convencer que tenim quelcom més que toreros y ballarinas pera ensenyárloshi.

Y hem deixat expressament pera l'últim el parlar de la visita que'ns feu durant l'últim mes de Maig la Filarmónica de Berlín, dirigida actualment per en Nikisch, y considerada per molts com la primera orquesta del mon sobre tot en la part del metall. L'efecte que produheix aquella orquesta es imponderable, puig que llunyanament teniem una idea de lo que es y de lo que representa el metall en molts obras, las de Wagner sobre tot, després de sentir las *aventures del Tanhauser dels Mestres Cantors*, y las *Remors de la selva* y altres trossos, qu'haviám sentit fins á la sacietat per totes las orquestas de per aquí, várem poder judicar la immensa distancia que va de la generalitat dels nostres executants, als ben disciplinats y millor dirigits de la *Filarmónica de Berlín*.

***

Aixís com hem dit que'l moviment musical ha tingut veritable importancia, no podém dir altre tant referent á la pintura y menys encar á la escultura, puig que fora las exposicions semanals de can Parés y alguna d'extraordinaria efectuada en el mateix local, podém ben dir que no donan senyals de vida en lloch més.

Deixant de banda la exposició d'obras de senyoretas que s'acostuma á fer anyalment en el referit Saló Parés, puig malgrat el carregarse de galanteria y bona voluntat, no pot dírsen gran cosa de bó; dirém que tampoch en la primera exposició extraordinaria celebrada á can Parés hi hagué gran cosa de bó, presentantsens no obstant en ella com á un veritable mestre el jove pintor Sardá, amb un magnífich retrat de senyoreta.

En las exposicions dels joves Pichot y Picasso s'hi notá que si bé tots dos tenen pasta pera esser bons artistes, están dominats per alguns *partipris* que'ls

perjudican puig que preocupantse de fer aixó ó alló, abdicen de sa personalitat.

Notable com totes las sevas resultá la exposició Casas, organísada per la redacció del *Pel y Ploma*, y en la que s'hi exposavan els dibuixos que dita Revista regalá á sos subscriptors.

Ultimament s'hi han celebrat al Saló Parés tres ó quatre exposicions individuals molt importants totes, y principalment la d'en Mir y la d'en Barrau, y de las que en aqueixas mateixas columnas n'hem fet els elogis que's mereixian.

Y ha tancat aqueix any la exposició Graner, en la que se'ns presenta aqueix conegut pintor baix un nou aspecte, puig sembla abandonar aquells fochs de llum artificial y artificiosa molts vegadas, pera presentarnos estudis á plé sol en els que hi vibra la vida de lo que pinta.

Al «Círcol Artístich de San Lluch», hi han hagut dos veritables aconteixements artístichs, l'un fou la exposició de pintura antiga, y l'altre, la de lo que podríam anomenar art moderníssim, es á dir de cartells anunciadors.

Tant l'una com l'altre tingueren real importancia, pel nombre d'obras aplegadas y per la importancia de las mateixas, puig qu'en totes dugas exposicions hi figuravan obras dels grans mestres antichs y moderns.

Dels demás llochs ahont se fá art, no val la pena de parlarne, puig qu'es tan migrada la vida que hi porta qu'am prou feynes dona senyals de vida.

***

Altre de las manifestacions artístichs que van adquirint importancia á Barcelona es la construcció de casas que tinguin un cert caracter artístich.

Desgraciadament y degut á molt diferents causas, aqueixas construccions artístichs, malgrat el gran nombre de casas qu'anyalment s'edifican á Barcelona, no son las que abundan, ans al contrari hi son ben escassas.

Y es una gran llástima puig qu'els carrers de l'*ensanche* van prenent, més ben dit ja tenen, una monotonia aclaparadora, mentres que d'altre modo, s'hauría pogut dissimular tot lo que d'anti-estètic teneu aquellas presas de xocolata qu'en dihen *mansanas*.

Encara que tan l'Ajuntament s'ha volgut preocupar de premiar la casa que tingués més el caracter artístich de que abans parlavam, aqueix any s'ha verificat el *segón concurs*, y com casi sempre, han estat en desacort el públich y el jurat premiador.

De tots modos bó es qu'es faci alguna cosa, de mica en mica anirém lluny si es que tothom hi ajuda desinteressadament.

D. Sagrañes.

Barcelona Desembre, 1901.